

Jarní cesta

Cesta obsahuje celkem 12 zastavení, během kterých děti plní nejrůznější úkoly, které se vztahují k jaru. Pracují s přírodním materiálem, dozví se zajímavosti z okýnek „Víš, že...“ a procvičí si dosud nabyté znalosti o jarním období. Zabrousíme do tématu rostlin, zvířat a počasí na jaře, typických činností na zahradě, jarních svátků i jarních pohybových her. Cesta je sestavená tak, aby se dotýkala všech oblastí a zájmů, které je žádoucí rozvíjet, proto zde najdete stanoviště zaměřená na hrubou (č.2 a č.10) i jemnou motoriku (č. 7 a č.11), jazyk a logické myšlení rozvíjí většina stanovišť. Úkoly jsou sestavené pro děti 3 – 9 let, ale budou bavit mladší i starší děti. Vyzkoušeno s dětmi 2, 4 a 6 let. Každý úkol se dá na místě modifikovat podle aktuálních schopností a dovedností těch, kteří se cesty účastní.

Karty můžete rozmístit v lese, na plotě, v parku ... a nechat je tam pro další účastníky.

Pomůcky a návod:

- Napínáčky a provázek (zastavení č.7) – bude potřeba dopředu připravit napínáček ke každému obrázku. K napínáčku u mláděte pak připevnit provázek dostatečně dlouhý, aby šel omotat kolem napínáčku u správného rodiče daného mláděte
- S dětmi dopředu vyrobené krmítko a pytlík ptačího zobu (Zastavení č.9), není nutné ho ale do cesty zakomponovat. Úkol je položený tak, že se dá splnit i doma, nebo v případě potřeby ho na konci stránky odstříhnout
- Křída (zastavení č.10) – není nutná, lze nahradit skládáním např. z klacíků
- Propiska k podpisu na konci cesty a prázdný papír, kam se budou děti podepisovat
- 2 obálky (Zastavení č.2 a č.6 – přílohy jsou na konci dokumentu, stačí rozstříhat, případně zpevnit izolepou nebo zalaminovat a vložit do obálky k daným stanovištím)

JARNÍ CESTA

Jaro je jedním ze čtyř ročních období. Letos začalo 20. března a končí 21. června. Na jaře se probouzí příroda, stromům raší pupeny, tráva se zelená a začínají růst nejrůznější květiny. Zvířátům se rodí mláďata a lidé sundávají zimní bundy a čepice.

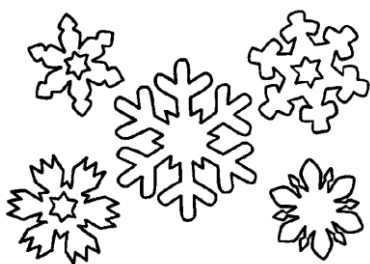
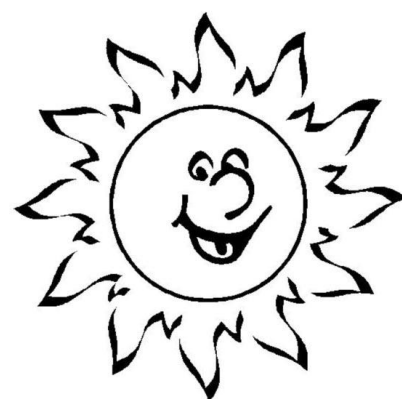
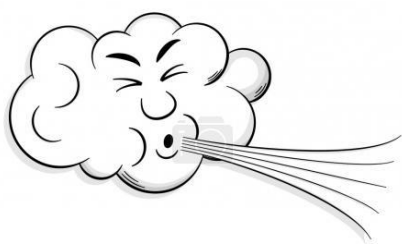
Co všechno o jaru víš? Zkus si projít s námi tuhle cestu, odpovídat na otázky a plnit nejrůznější úkoly. Třeba se dozvíš něco nového.

A na začátek se nalaď správným dechovým cvičením. Jaro je totiž už cítit. Postav se rovně, nohy mírně rozkroč, ramena nech volně, nezvedej je. Můžeš si položit ruce na břicho a zavřít oči. Teď se zhluboka co nejvíc nadechni nosem, zkus dostat vzduch až do břicha, kde máš položené dlaně. A pomalu, velmi pomalu vydechuj. Cítíš jaro?

Prosíme, neberte si z cesty žádné materiály určené ke hře. Budeme rádi, když toto jarní zpestření zůstane přístupné co největšímu počtu výletníků ☺

1. ZASTAVENÍ

Na jaře se mění počasí. Vzpomeň si, jaké počasí jsme zažívali v zimě. Bylo teplo? Mrzlo? Sněžilo letos? Jak ses musel do takové zimy obléknout? Možná teď ještě pár dní potrvá, než se počasí výrazně změní, ale jaro je už cítit ve vzduchu. Vyber z následujících obrázků počasí ty, které se hodí pro jaro.

Z obálky vyndej kartičky s oblečením a doplňky a zkus přiřadit k jednotlivému jarnímu počasí, co by sis vzal ven nebo na sebe.

Víš, že...

Kdybys stál první jarní den na severním pólu, viděl bys, jak slunce doslova v dálce poskočí, jak se hnedle objeví, a začne půl roku nekončícího světla. Kdybys ale stál na jižním pólu, viděl bys, jak z ničeho nic začne šest měsíců temnoty.

2. ZASTAVENÍ

Na jaře se příroda i naše těla probouzejí ze zimního klidu. Jsou i zvířata, která v zimě spí. Vzpomeneš si na některá?

Mezi zimní spáče patří například medvěd, jezevec, ježek, sysel, klíště, netopýři, některé ještěrky a želvy.. na několik dní ale upadá do zimní spánku i veverka...

Na jaře cítíme novou energii, je to energie nového začátku. Přestáváme být unavení a jsme čilejší. Vyznač kamenem nebo klackem na zemi startovní bod/čáru a někde dál, podle toho, jak jsi zdatný, cíl.

Zkus se teď plný energie přesunout od startu do cíle např. jako medvěd po zimním spánku, nebo dupej celou tu trasu jako ježek, nebo skákej jako žába, nebo prostě utíkej jako ty. Nebo si to zkus postupně všechno. 😊

Víš, že...

Děti rostou nejrychleji na přelomu jara a léta.

Tou dobou totiž obvykle nejméně marodíš a tělo má energii k růstu. Trávíš více času na sluníčku, které je zdrojem vitamínu D. Také pohyb je moc důležitý pro to, abys správně rostl. Když je pohybu málo nebo hodně, růst se může zpomalit.

3. ZASTAVENÍ

Na jaře se slaví spousta svátků. Určitě si vzpomeneš na jeden, který je hodně známý ... vztahují se k němu pomlázky a malovaná vajíčka ... už jistě víš, že se jedná o Velikonoce. **Velikonoce** se neslaví každý rok ve stejný den. Připadají na první neděli po prvním jarním úplňku. Pro křesťany, to jsou lidé, kteří věří v Boha a jeho jednorozeného syna Ježíše Krista, je tento svátek velmi důležitý, neboť si připomínají události Ježíšova ukřižování a zmrtvýchvstání. Pohané, to jsou lidé, kteří v Boha nevěří, považují Velikonoce za svátek jara – nových začátků – poupat a mláďat.

Velikonoce ale nejsou jediným jarním svátkem. Na jaře se také slaví **První máj**, svátek zamilovaných, kdy mají ženy dostat pusu pod rozkvetlým stromem, obvykle třešní, aby byly celý rok zdravé, krásné a milované. Staví se také májky – vysoké kmeny stromů různě zdobené a ozdobené, které značí lásku a musí se pečlivě hlídat, protože muži z okolních vesnic se snaží tu místní májku uloupit.

Další svátek, který slaví Židé, se jmenuje **Pesach**, je to jeden z nejstarších svátků, kdy se oslavuje svoboda, vyjití kdysi zotročeného izraelského lidu z Egypta. Zároveň se při něm slaví probouzení půdy a země.

Na jaře také pálíme **čarodějnice**, topíme nebo zakopáváme či pálíme **Morany** – figuríny, které představují smrt a zimu - a vítáme tím jaro.

4. ZASTAVENÍ

Jaké svátky se slaví na jaře, vzpomeneš si na ně z předešlého zastavení?

Zkus vymyslet co nejvíce slov, která by se hodila k pojmu **Velikonoce**.

Řekni, na která písmena začínají slova:

MORANA, ČARODĚJNICE, STROM, POLIBEK, VAJÍČKO, ZAJÍC, KŘÍŽ

Cestou k dalšímu zastavení si můžete zahrát hru, která procvičuje paměť a slovní zásobu.

„Sluníčko na jaře probudilo ... sněženku, žížalu, medvěda ..“ úkolem je zopakovat celou větu, kterou řekl hráč před vámi, a přidat do ní další slovo.

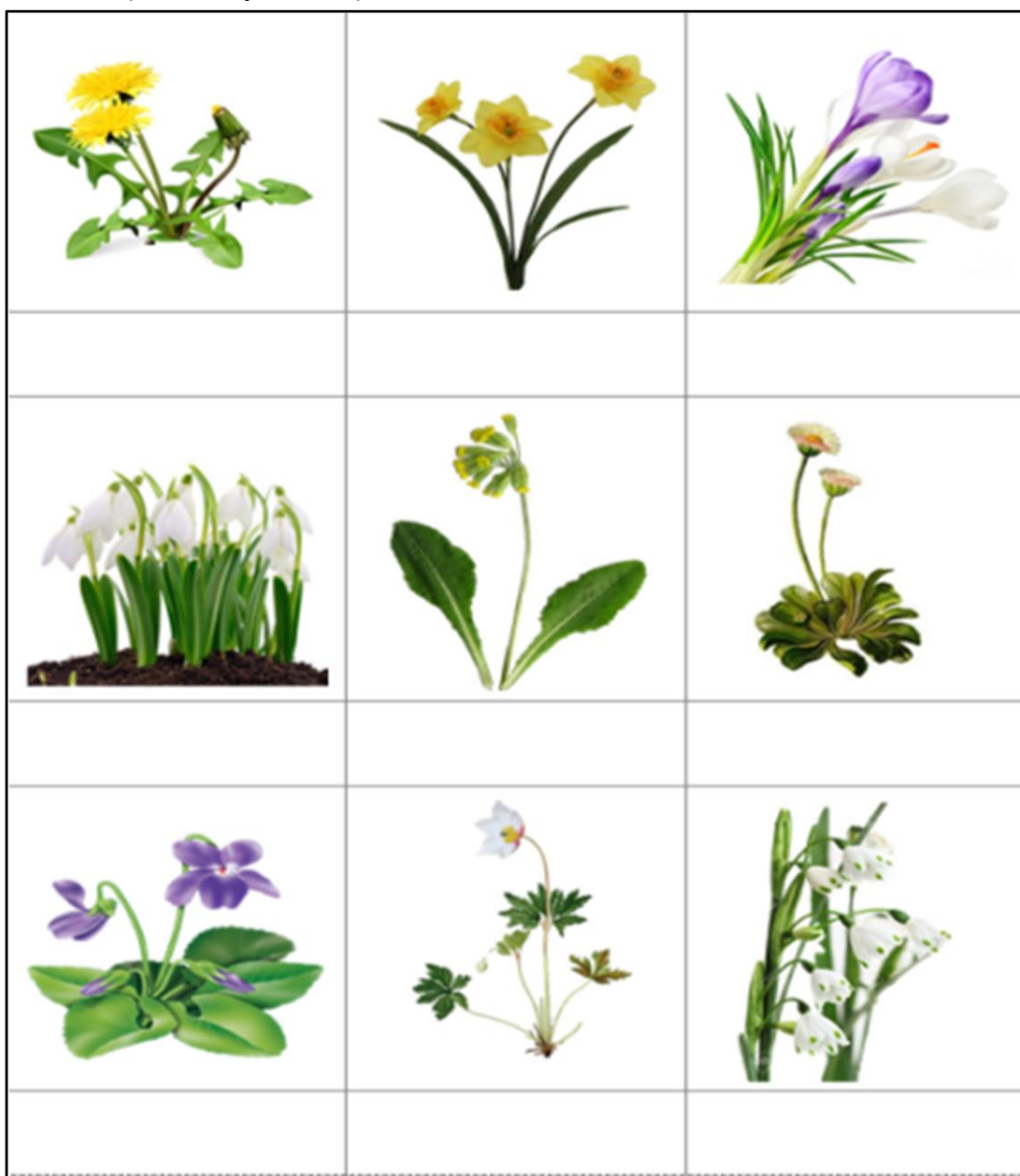
Víš, že...

V Indii se na jaře slaví svátek Holi. Je to festival, který začíná večer ohňostrojem a druhý den se praskají balónky plné vody a barevného prášku. Indové tak slaví vítězství dobra nad zlem a jara nad zimou.

5. ZASTAVENÍ

Na jaře roste spousta rostlin. Zvládneš vyjmenovat některé typické jarní květiny? Rostou poblíž tohoto zastavení některé? Můžeš si během cesty natrhat jarní květiny domů do vázy.

Podívej se na obrázky autorky Renaty Lacinové, (Jarní květiny - tříslůžkové karty a k nim omalovánky, (eschovka.cz)) a zkus květiny správně pojmenovat. (řešení najdeš dole)

Pampeliška, narcis, krokus, sněženka, petrklič, sedmikráska, fialka, sasanka, bledule

6. ZASTAVENÍ

Na předchozím zastavení jsme si zopakovali názvy jarních květin. Jistě tě napadly i další, které na obrázcích nebyly. Níže jsou 4 hádanky, ve kterých se skrývají jarní květiny. Přijdeš na ně?

Nejdřív žlutá, potom bílá,
s chmýřím lehkým jako víla.
Utrhneme pro Elišku, krásně žlutou...

pampelišku

Každý na to kouká, civí,
na jaře se dějí divy.
Rozkvete vždy jeden pán,
víte který?....!

tulipán

Fialové drobné květy,
všechny včelky se k nim sletí.
Krásně voní do dálky,
hlavně drobné...

fialky

Mají rovnou sedm krás,
zná je jistě každý z nás.
Krásné jemné bílé vlásky,
mají v louce...

sedmikrásky

Podařilo se ti to? V obálce si můžeš vzít na doma omalovánku, vezmi si prosím jen 1ks, ať vystačí i na ostatní děti.

7. ZASTAVENÍ

Víš, kdo je býložravec? Zvíře, které se živí pouze rostlinami. Oproti tomu masožravci jsou zvířata, která se živí .... masem, živočichy. Pak existují zvířata hmyzožravci. No a všežravec? Ten sežere všechno. 😊

Víš, že...

Býložravci rodí většinu svých mláďat na začátku jara. Mají totiž tak největší šanci vyrůst do silných jedinců, kteří přežijí následující zimu.

Přiřaď ke zvířatům ze statku jejich mláďata. Použij provázek, který omotáš kolem napínačku u správného rodiče.

- Umíš zvířata pojmenovat - Samce, samici i mláďě ?
- Víš, které z nich je všežravec?
- Jaké vydávají zvuky?
- Vzpomeneš si na nějaké písničky o těchto zvířatech?

Můžeš si některé z nich i zazpívat. Pro inspiraci:

Hou, hou, krávy jdou

Běžela ovečka

Pásla ovečky

Když jsem já sloužil

Tři čuníci – J. Nohavica

Kozel – J. Nohavica

Krávy, krávy – Uhlíř, Svěrák

Až budeš odcházet, nezapomeň provázek zase odmotat pro další hráče.

8. ZASTAVENÍ

V zimě se všichni staráme o ptáky. Aby měli dostatek potravy, když je země zmrzlá a přikrytá sněhem. Spousta z nich odlétá do teplejších míst a na jaře se vrací. Znáš některé migrující ptáky? Vlaštovky obecné, čápy bílé, skřivany polní, pěnkavy obecné, kachny divoké... ? poznáš je na obrázcích?

skřivan

kachna

Pěnkava

vlaštovka

Když se ptáci vracejí z teplých krajín, jsou většinou dost hladoví. Neměli bychom je tedy přestat na jaře krmit, protože uprostřed migrace potřebují posílit.

Víš, že...

Možná ti přijde, že jsou na jaře ptáci víc slyšet. To je pravda. Jejich zpěv je hlasitější, protože jím lákají samičky a odstrašují ostatní konkurenty. Na jaře si ptáci staví hnízda a snášejí vejčka.

9. ZASTAVENÍ

Vzpomeneš si, co jsme si říkali na předchozím zastavení o krmení ptáků na jaře? Víš, co ptáci jí a co patří do jejich krmítka? Podívej se na obrázky a řekni, co není ptačí potravou.

Víš, že...

Nejmenším českým a zároveň i evropským pěvcem je pták, který se jmenuje králíček obecný.

Možná je potřeba zkontrolovat zavěšené krmítko, zda je v něm dostatek krmiva. Případně dosypte zob z pytlíčku.

10. ZASTAVENÍ

S jarem nastává i velmi zajímavý jev, říká se mu rovnodennost. Je to stav, kdy je Slunce přesně v rovině zemského rovníku, svítí na oba póly najednou, kde se v ten den vystřídá noc se dnem a den s nocí. Během jarní rovnodennosti by měly být den i noc stejně dlouhé, ale ve skutečnosti se liší o pár minut. Od 20. března se den prodlužuje a do konce června se natáhne až o 4 hodiny. Noc, tma, je tím pádem kratší.

Jak se na jaře otepluje a je delší dobu světlo, láká nás to více ven. Zjara se odjakživa venku hrají nejrůznější hry. Cvrnkají se kuličky do důlku, nebo se skáče na zemi panák aj.

Podle možností terénu panáka na zem namaluj křídou, nebo si ho sestav z klacků a užívej si pohybu na čerstvém jarním vzduchu. 😊

Pokud nemáš chuť skákat, nebo ti to terén nedovoluje, zahrajte si hru – Sluníčko probudilo kytičku, měla barvu barvičku ... (obdoba Pan Čáp ztratil čepičku)

Víš, že...

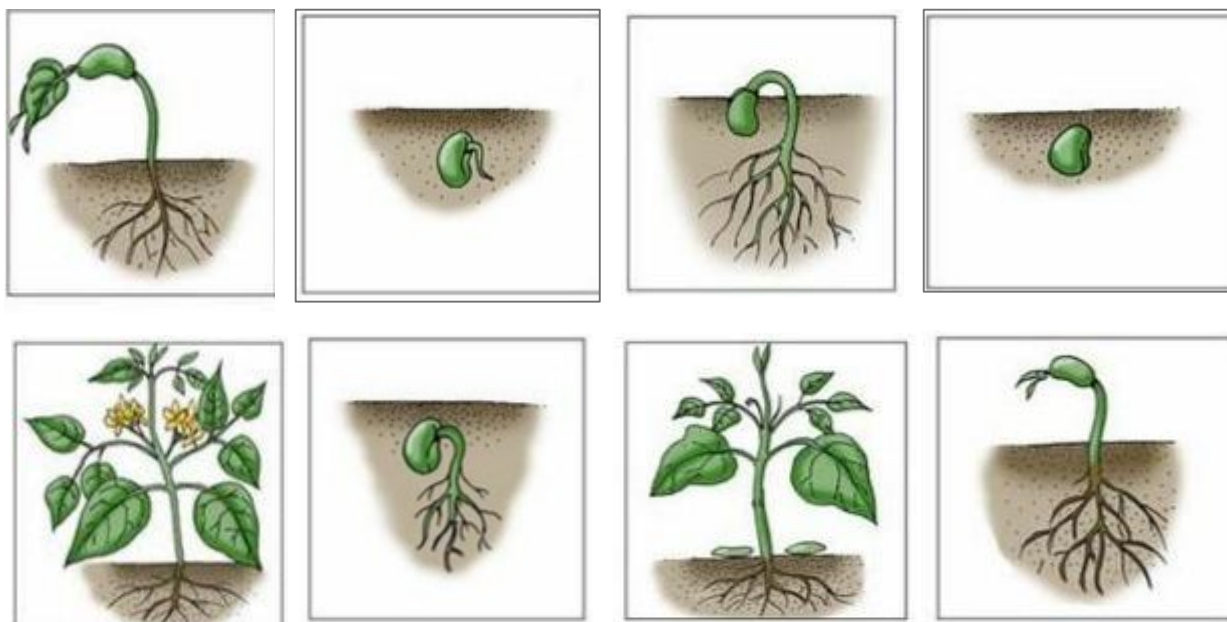
Jarní a podzimní rovnodennost jsou jediné dva dny, kdy slunce vychází přesně na východě a zapadá přesně na západě.

11. ZASTAVENÍ

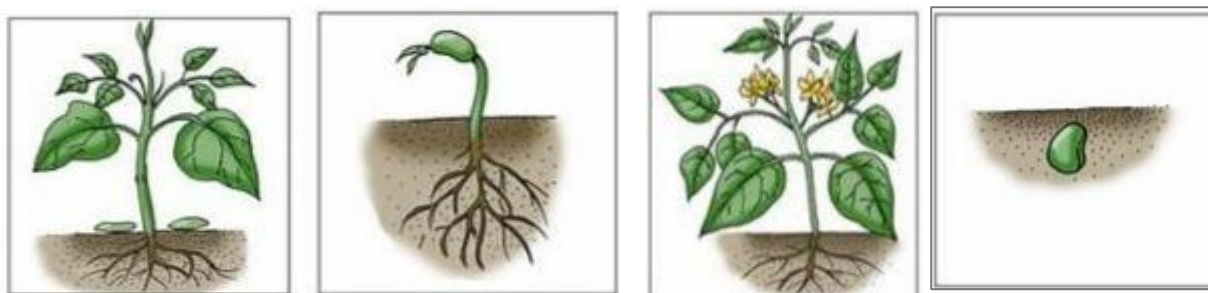
Jaro je obdobím, kdy začínají práce na zahradě. Zahrada se po zimě uklidí, prořežou se stromy a vysází nové stromky. Zryjí se záhony a připraví se na setbu nových rostlin. Zjara sázíme zeleninu a květiny. Už jste s rodiči pracovali letos na zahradě, co jste dělali? Zaseli jste už nějaké rostliny?

Podívej se na obrázky a řekni, jak jdou správně za sebou.

pro starší děti:

pro mladší děti:

Najdi kolem sebe tvořící materiál – klacky, šišky, kameny... a sestav z něj na zemi květ. Nech ho tu pro ostatní, aby se mohli tvým výtvozem potěšit.

12. ZASTAVENÍ

Jsi na konci cesty. Máme radost, jestli tě bavila a pokud ses dozvěděl něco nového. Nabyté znalosti můžeš ověřit v následujícím kvízu.

1. Pamatuješ si, který den letos začalo jaro?
2. Jaké počasí je pro jaro typické?
3. Jaké svátky se na jaře slaví?
4. Čím se jaro vyznačuje?
5. Proč se většina mláďat rodí na jaře?
6. Vzpomeneš si na jméno nejmenšího českého pěvce?
7. Víš, co se děje se sluncem během jarní rovnodennosti?

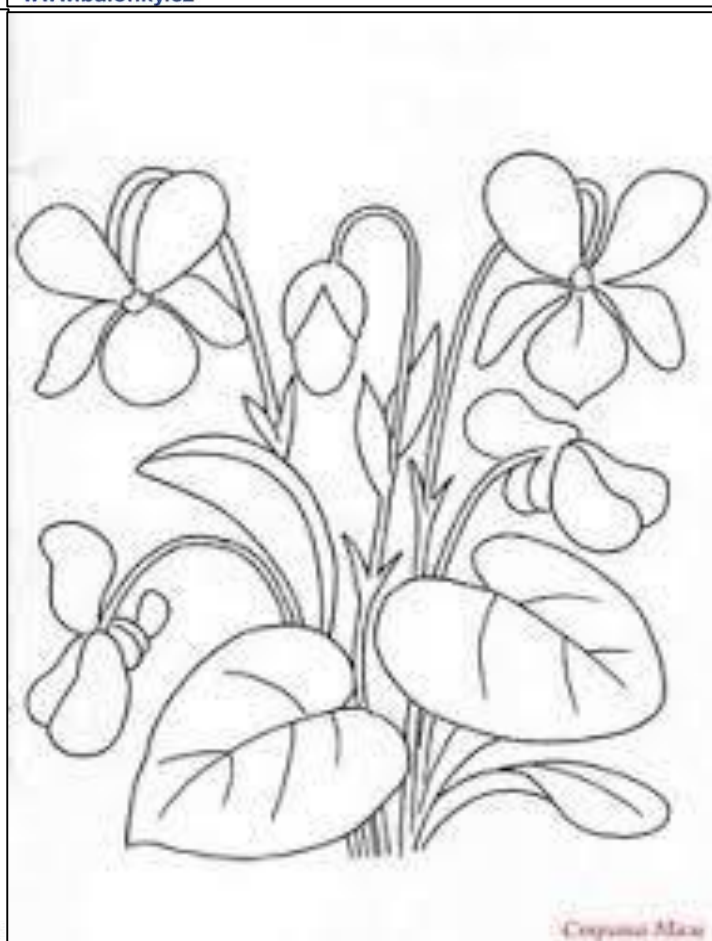
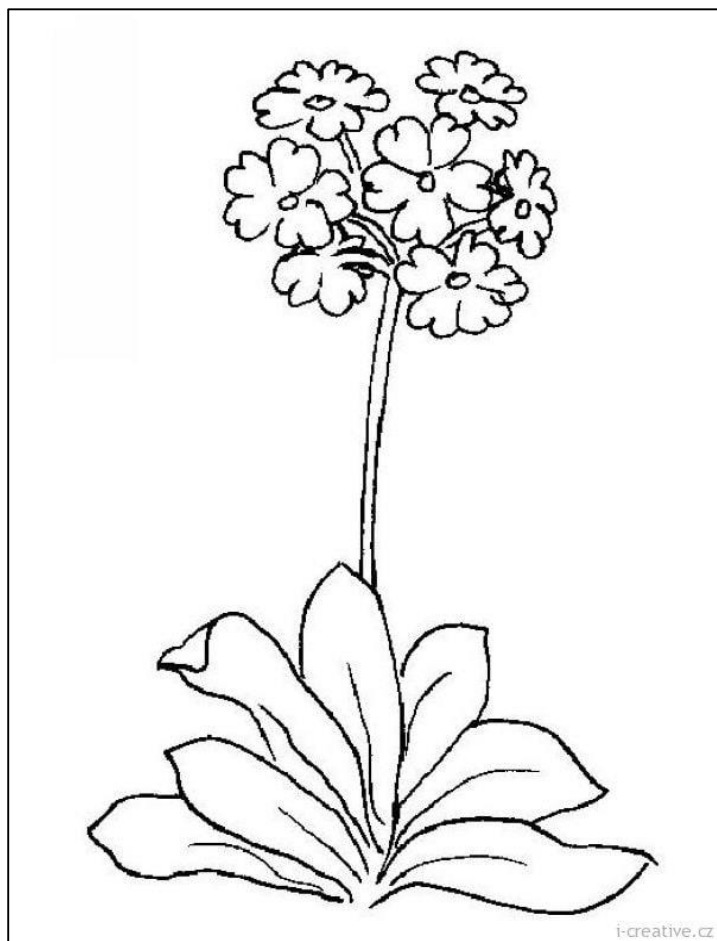
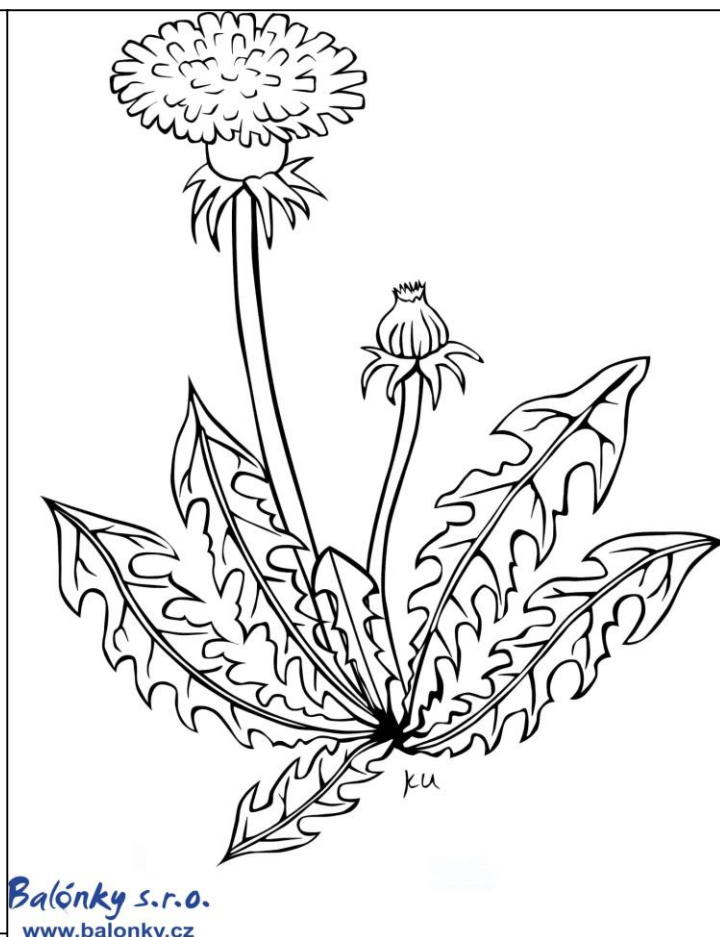
Odpovědi:

1. Jaro začalo 20. března 2021
2. Na jaře je typické aprílové počasí, chvíli svítí slunce, chvíli prší, fičí vítr.
3. Na jaře slavíme Velikonoce, První máj, pálíme čarodějnice, Morany, Židé slaví svátek Pascha.
4. Jaro je typické probouzením k životu – rostou květiny, kvetou stromy, rodí se mláďata. Otepluje se, prodlužuje se den, bláznivě se střídá počasí, pracujeme na zahradě ...
5. Většina mláďat se rodí na jaře, aby do zimy stihla zesílit a zimu snadněji přežila.
6. Nejmenší český pěvec se jmenuje králíček obecný.
7. Během jarní rovnodennosti je slunce přesně naproti rovníku a vychází přesně na východě a zapadá přesně na západě.

Pokud jsi cestu prošel celou, můžeš se na druhý papír podepsat.

OMALOVÁNKY K ZASTAVENÍ Č.6, doporučujeme vytisknout víckrát, pokud budete cestu nechávat i pro jiné děti

NÁPADY NA TVOŘENÍ A AKTIVITY S JAREM NA DOMA

- Vytvořte si doma dalekohled z ruliček od toaletního papíru na pozorování přírody a ptáků
- Zahrajte si na zahradě kuličky, můžete zkusit i jazykolam:
Brzy prsty scvrnkly hrst zrn scvrklých
- Trénujte hru s míčem a jízdu na kole
- Zasadte rostlinu a pozorujte s dětmi, jak roste
- Vytvořte obrázky s květinami, květiny můžete tisknout, lepit, skládat, sypat z koření a zrní...
- Naučte se písničku Jaro od Uhlíře a Svěráka
- Uklidte od odpadků svůj pozemek, ale i místa, kde se pohybujete – park, les, louky ...
- Házejte kamínky do nějaké nádoby
- Vyzdobte si jarně byt – větvičky jívy, jarní zápichy do květináčů, zasadte osení ...
- ...

Obrázky do obálky k zastavení č.2

